

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ISSN: 2992-8902

Digital
Object
Identifier

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
SYSTEMS-CENTRE

74-91 XALQARO DARAJA

MAXSUS SON, 2024

IJTIMOIY, IQTISODIY, SIYOSIY, ILMIY, OMMAKOP JURNAL

2024-YIL 18-19-APREL

**"RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AGROIQTISODIYOT VA
BUXGALTERIYA HISOBINING DOLZARB MUAMMOLARI VA
ULARNING YECHIMLARI" PROFESSOR NURILLA SULAYMONOVICH
SANAYEV TAVALLUDINING 85 YILLIGIGA BAG'ISHLANGAN**

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI, 2024

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 678 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 19-aprel kuni ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Benazir ustozni yod etib	10
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti jamoasi	
Qishloq xo'jaligi taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari.....	12
Yunusov Xudaynazar Beknazarovich	
Agroklasterlarda biznes jarayonlari moliyaviy natijalari hisobini takomillashtirish	14
Alikulov Abdimo'min, Koshkaldal Irina	
Assessment of the ESG rating of banks.....	19
Ruziyeva Elvira, Eshmuradov Ulugbek	
Contract Preferences of Smallholders: Evidence From a Study on Potato Production in Uzbekistan	24
Sanaev Golib, Sanaeva Rakhima, Nurullaev Ulmasjon, Nurullaeva Bakhora, Sanaev Anvar	
Taxation Systems in the Agricultural Production Sphere in the Context of Resistance to Shadow Economy	34
Koshkaldal Iryna, Dombrovska Olena, Alikulov Abdimumin	
Factors Influencing Farmers' Cooperation in Irrigation: A Study of Samarkand Province, Uzbekistan	39
Tadjiev Abdusame Abduxamidovich	
Xalqaro standartlar asosida qishloq xo'jaligida kapital qo'yilmalar hisobi hamda hisobotlarini takomillashtirish.....	43
Xasanov Baxodir Akramovich, Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Raxmatov Jonibek Ismoil o'g'li	
Tijorat banklarida ichki auditida muhimlik va auditor riski masalalari.....	50
Ibragimov Abdugapur Karimovich, Qo'ldoshev Dilshod Melixurozovich	
Agroklasterlar ichki sotish jarayonida transfert baholarni belgilashni tashkiliy-uslubiy jihatlari	57
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Auditda regression tahlilni qo'llashning xususiyatlari	64
Tajekeev Ziyatdin Kobeyisovich	
Uzumchilik fermer xo'jaliklarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobini takomillashtirish.....	67
Ibragimov Mansur Mardonovich	
Xalqaro standartlar asosida qishloq xo'jaligida aktivlarni tasniflash, ularning hisobi va hisobotini takomillashtirish.....	71
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	
The Place of Digitalisation in the Rural Areas Development of Ukraine.....	76
Riasnianska A. M., Kniaz O. V.	
Yalpi ichki va hududiy mahsulotning ko'payishida faol tadbirkorlikning o'rni	79
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, Nazarova Maryam Sharipovna	
Inflyatsion targetlash rejimining pul-kredit siyosatini amalga oshirishdagi ahamiyati	84
Fayziyev Oybek Raximovich	
Asalarichilikning qishloq xo'jaligi iqtisodiyotidagi o'rni va uni rivojlantirish istiqbollari.....	89
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Uzumchilik majmuining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi va uning tamoyillari.....	94
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
Mintaqaviy klasterning xususiyatlari.....	98
Urdushev Hamrakul	
Considerations for Bolstering Entrepreneurship in the Evolution of the Domestic Economy	102
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna	
Chorvachilik tarmog'ida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....	107
Kudratov Rizo Turdibayevich, O'roqov Feruz Ibodullayevich	
Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning hududiy jihatlari	112
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Nazarova Maryam Sharipovna	

Yalpi ichki mahsulot va uni hisoblashni takomillashtirish yo'llari.....	117
Xalmurzaev Mansur, Abdushukurov Xondamir	
Qishloq xo'jaligi korxonalarida tovar-moddiy qiymatliklar hisobini takomillashtirish yo'nalishlari.....	122
Raximova Umida Rabbimovna	
Mamlakatimiz agrar tarmog'ida innovatsiyalarga asoslangan tadbirkorlikni rivojlantirish.....	127
Olimova Nodira hamrakulovna	
Banklarda ichki auditni xalqaro audit standartlari asosida takomillashtirish.....	131
Rizayev Nurbek Qodirovich, Boymatova Chinora Ilxomovna	
Agroklastarlarda asosiy vositalarni modernizatsiyalash va ta'mirlash xarajatlari hisobini takomillashtirish.....	137
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Ibodullaev D., Abdushukurov Xondamir Botiraliyevich	
Davlat budjetida boshqaruv xarajatlarini moliyalashtirishni takomillashtirish yo'llari va xarajatlarining optimallashtiruv muammolari.....	142
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna	
Bandlikni ta'minlash va kambag'allikni qisqartirishni yuzaga keltiruvchi sabablar hamda ularning yechimi.....	146
Ahmatova Qunduzbonu Asliddinovna, Sunnatullayev Musurmon Sunnatullo o'g'li, Salamov Ibroxim	
Global iqtisodiy rivojlanish sharoitida yashil iqtisodiyot muammolari	151
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Musurmonov Nodirbek Ahmadovich	
Menejer boshqaruvida boshqaruv mehnati va guruhlar dinamikasi	155
Xasanova Sitara Islamovna	
G'allachilik klasterlarida buxgalteriya hisobi shakllarini takomillashtirish.....	158
Yuldashev Serali Xaitovich	
Современность услуг агропромышленного комплекса в условиях инновационной экономики положение дел	163
Тураев Баходир Хатамович, Рузиев Хамрокул Жураевич	
Влияние внешних факторов на эффективность производства животноводства.....	170
Хамдамова Насиба Аблакуловна	
Banklarda ichki auditni rejalashtirish masalalari.....	173
Ibragimova Iroda Rashid qizi, Safarov Abdumajit Abdixamidovich	
The Importance of Digital Technologies in the Development of Agriculture.....	179
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Yakka tartibdagi tadbirkorlarni soliqqa tortish o'zini o'zi band qilishni davlat tomonidan tartibga solish shakli sifatida.....	182
Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Javmanov Jamshed Abdusamatovich	
O'zbekiston pensiya tizimida pensiya hisoblash va to'lashni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribasini uyg'unlashtirish.....	186
Xasanov Baxodir Akramovich, Nurmanov Din-Axmed Tileubayevich	
Uzumchilik mahsulotlari eksportini oshirish omillari	193
Ibragimov Mansur Mardonovich	
Korxonalarning xo'jalik faoliyati hisobining mohiyati, ahamiyati va hisob turlari.....	196
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich, Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li, Irisboyev Raxmatilla Shavkat o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotning o'zbekistondagi holati va uning rivojlanish istiqbollari	200
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Abdullayev Sanjar Sayfiddin o'g'li, Sunnatullayev Musurmon Sunnatulla o'g'li	
Fermer xo'jaliklar faoliyatida investitsiyalarning o'rni.....	204
Nomozova Mahliyo Mamirjon qizi, Yuldashev Muhammad Utkir o'g'li, Solijonova Diyora Xaydarali qizi, Saydullayev Akbarali Akram o'g'li, Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Raqamli iqtisodiyotning o'rni va joriy etishdagi imkoniyatlari.....	209
Salamov Ibroxim, Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Ummatov Begzod Ikrom ugli, Bekpolatov Sultonxon Sherzod ugli	
Raqamli iqtisodiyot sharoitda asosiy vositalarni hisobga olishni takomillashtirish.....	214
Xatamov Kobil Xayriyevich, Sodiqov Xayrulla Sattorovich	
Improving Cost Accounting for Sales of Agricultural Products in Farms	218
Abdimumin Alikulov, Ulugbek Eshmuradov, Khondamir Abdushukurov	

Servis korxonalarini raqamli iqtisodiyotga o'tkazishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	224
Kurbanova Raxima Jamshedovna	
Raqamli iqtisodiyotning bugungi kundagi holati.....	228
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Eshimova Gulandom Botir qizi, Daniyarov Xurshid Baxtiyarovich	
Qoramolchilikda ozuqa ta'minotini yaxshilash yo'llari	233
Nurullayev Ulug'bek Uytalovich, Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Meva-sabzavotchilik klasterlarida faol tadbirkorlikning iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi o'rni	236
Ibroxim Salamov, Roziyeva Gulxayo Chorievna	
Qishloq xo'jaligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	242
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Isaxonov Shaxzodjon Nurali o'g'li	
O'zbekiston chorvachiligidagi muammolar va ularning yechimi.....	246
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Xamdamaova Nasiba Ablakulovna, Esirgapov Diyor Akramovich, Ulmasov Tohir Suvonqulovich	
Qishloq xo'jaligi iqtisodiyotini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni va ahamiyati	249
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Ulmasov Amirxon Rasul o'g'li, Botirov Bekzod Ulug'bek o'g'li	
Механизмы и инструменты финансирования малых и средних сельскохозяйственных предприятий (На примере Центральноазиатского региона).....	253
Худойбердиева Асила	
Agroklastarlarda kapital qo'yilmalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	259
Irisboyev Rahmatillo Shavkat o'g'li, Jo'rayeva Diyora Olimjonovna, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Milliy iqtisodiyotda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rolini oshirishning ustuvor yo'nalishlari	265
Saidxonov Akmalxon	
Improving Accounting and Auditing of Inventories in Agricultural Clusters	269
Raximova Umida Rabbimovna	
Maishiy xizmatlar sohasining rivojlanish tendensiyalari va kambag'allikni qisqartirishdagi o'rni.....	272
Rajabov Navruzbek Azimjonovich	
Chorvachilik tarmog'ida mahsulotlarni qayta ishlash samaradorligini oshirish imkoniytlari	277
Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
Порядок применения и актуальность международных стандартов финансовой отчетности в деятельности коммерческих банков и предприятий	282
Нарзиева Гузал Бахтиёровна, Хомидов Асилбек Отабек угли, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Болтабаев Диёрбек Омондурди угли	
Savdo korxonalarida segmentar hisobning o'rni va ahamiyati	286
Mardonov Mamed Shavkatovich, Bobomuradova Sarvinov Ziyadullayevna	
Livestock Development Problems and Prospects in Uzbekistan	289
Khamdamova Nasiba Ablakulovna, Ulmasova Oyul Bakhtiyarovna, Xudayberdiyeva Marifat Umarovna	
Понятие и учет капитальных вложений в агрокластерах.....	292
Жураева Диёра Олимджановна	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini innovatsion modernizatsiyalashda iqtisodiy samaradorlikni hisoblash metodini takomillashtirish	297
Kurbanova Raxima Jamshedovna, Umurzoqova Sevinch Karim qizi	
Tarmoq mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligi	301
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayho Salaxiddinovna	
Maishiy xizmatlar sohasini tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishda raqamli innovatsion texnologiyalarning roli va ahamiyati	304
Quliyev Begimqul Melikovich	
O'zbekiston iqtisodiyotining rivojlanishi va iqtisodiy o'sish uchun barqaror investitsiya muhitini ta'minlash masalalari.....	308
Raximova Umida Rabbimovna, Elmurodova Dilnoza Farxodovna	

Biznesni qo'llab-quvvatlashda iqtisodiy-ijtimoiy holatni yaxshilash imkoniyatlari	311
Salamov Ibroxim, Janibekov Faxriddin Beknazarovich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xudayberdiyeva Marifat Umarovna	
G'alla urug'chiligida boshlang'ich hisob va ichki nazoratni takomillashtirish	315
Yuldashev Sherali Xaitovich, Yusupov Uchqun, Zokirov Behruz	
Baliqchilik xo'jaliklarini rejalashtirishning ahamiyati va bosqichlari.....	318
Dosmuratova Shaxista Kengashovna	
"Yashil" iqtisodiyot: konsepsiyaning shakllanishi va asosiy kategoriyalari.....	321
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Toshpulatova Kamola Xurshed qizi	
Sutchilik yo'nalishidagi xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatida marketing elementlaridan foydalanish	324
Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Biznes jarayonlarida "xarajat" va "tannarx" kategoriyalarining nazariy jihatlar.....	328
Xondamir Abdushukurov, Ulug'bek Eshmuradov	
Перспективы развития бухгалтерского учета и аудита на основе международных стандартов.....	333
Рахимова Умида Раббимовна, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Болтабаев Диёрбек Омондурди угли, Хомидов Аслбек Отабек угли	
Asosiy vositalarni hisobga olishning xalqaro va milliy standartlarda aks ettirishning farqli jihatlar.....	336
Xatamov Kobil Xayriyevich, Turabaeva Ozoda Ilxambekovna	
Qishloq hududlarida ekoturizm maskanlarining turistik salohiyati va sig'imi tahlili.....	340
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi, Xoshimova Sevara Bahromovna, Sayfullaev Umidulla Fazliddin o'g'li	
Chorvachilik tarmoqlarida o'tchilik infratuzilmasining hozirgi holati va istiqboldagi iqtisodiy samaradorligini oshirish imkoniyatlari	346
Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Tursunov Alpomish Amanovich, Yo'ldoshev Raxim Nuriddin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi klasterlari va fermer xo'jaliklari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	351
Nasimjon Babayev, Dilorom Yorbekova, Umidullo Fayzullayev	
Agroklasterlarda biznes jarayonlari sotish hisobini takomillashtirish	354
Abdunazarova Sevinch, Aliqulova Zebuniso, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida qishloq xo'jalik ishlab chiqarishining samaradorligi	360
Kudratov Rizo Turdibayevich, Abduxaliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
Increasing Efficiency of Catering Enterprises Through Modernization.....	365
Kurbanova Rakhima Jamshedovna	
Chorvachilik majmuasi infratuzilmasi va uni rivojlantirish	369
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Aslonov Xotamjon Sharibboy o'g'li	
Davlat-xususiy sherikchiligini rivojlantirishda klasterlarning ahamiyati	373
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Raxmatullayev Sherzod Mexriddinovich	
Studying the Features of Innovative Development in The Agricultural Sector of the Economy.....	377
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna	
Chorvachilikda klasterlashning ayrim masalalari.....	380
Urdushev Hamrakul, Mavliyanov Majid Tuychiyevich	
Issues of Development of "Green Economy" in the Context of the Actualization of the Problem of Ecology and Climate Change.....	385
Mukhayyo Dustova	
Xizmatlar sohasi rivojlanishining aholi turmush darajasiga ta'siri.....	390
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
Baliqchilik xo'jaliklarini rivojlantirish prognozini ishlab chiqish masalalari	393
Dosmuratova Shaxista Kengashovna	
Mahalliy soliqlar va mahalliy yig'imlarning iqtisodiy mohiyati.....	396
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Turizm korxonalari hisob siyosatini shakllantirish	400
Ibragimov Mansur Mardonovich	

Korxonalarda moliyaviy holatini ifodalovchi ko'rsatkichlar tahlili	404
Isturdiev Hasan Abdigapparovich, Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li, Yusupova Ergashoy	
Innovatsiya, innovatsion iqtisodiyot atamalarining mohiyati va ulardan samarali foydalanish yo'llari.....	408
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Boyjigitov Kamronmirzo Sobirjon o'g'li, Obloberdiyev Shuxrat Sharof o'g'li	
The Processing Indicators of Livestock Products on the Basis of Economic Statistical Models	411
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida tola ishlab chiqarish xarajatlari tahlili	414
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Farangiz Rustamova	
Meva-sabzavotchilikni rivojlantirishda klaster yondashuvining afzalliklari	419
Eshankulov Sirojiddin Xakimovich	
Prospects for Leaving the Population Out of Poverty	424
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Radjabov Navruzbek Azimjonovich, Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Fayzullayev Umidullo Xayrullo o'g'li	
Tijorat banklarida korrupsiyaga qarshi kurashishning kompayens nazorati usullarini takomillashtirish.....	429
Sultonov Abrorbek Umarali o'g'li, Axmedov Shuxrat Xikmatullayevich	
Segmentar va moliyaviy hisobot tuzishda xo'jalik yurituvchi subyektlar mulkini baholashning metodologik muammolari	435
G'olibjon Alikulov	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish orqali yashirin iqtisodiyotni jamiyatga ta'sirini kamaytirish	439
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Abdusalomov Farruh G'ayrat o'g'li	
Sustainable Farming Futures: the Economic Need of Climate Change Program in Uzbekistan.....	443
Akhmadjon Nurullaev, Sanayeva Raxima Amirqulovna, Visola Khasanova, Bakhora Nurullaeva, Anvar Sanaev	
Problems and Prospects of Cadastral Valuation of Land Resources in the Republic of Kazakhstan	447
Berdimurat Nazimgul, Bassybekova Zh.B.	
Значение цифровизации в сельском хозяйстве	451
Сыздықова Азиза Оралбайқызы, Сапарова Айнура Алпамысовна	
Xizmatlar sohasi samaradorligini oshirish masalalari	456
Mirzayev Qulmamat Jonuzakovich, Mardanova Mohidil Otabek qizi, Mirzayev Azzamjon Jonuzokovich	
Aholini o'z-o'zini bandlikka jalb qilish orqali ishsizlik darajasini pasaytirish.....	461
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Jo'rayev Sherali Anor o'g'li	
Innovatsiyani joriy qilishning fermer xo'jaliklari daromadlariga ta'siri	465
Eshboyev Diyorbek Yo'ldosh o'g'li, Sinayev Sherali Islom o'g'li, Ismoyilov Azamat Isroyilovich	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq daromadni tan olish masalalari.....	471
Kozimjonov Abrorbek	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning yutuqlari va muammolari.....	475
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
Soliq ma'murchiligida raqamli iqtisodiyotning ahamiyati va uning ilmiy-nazariy asoslari tahlili	479
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Holmirzayev Sardor Ravshan o'g'li, Tursinaliyev Abdulaziz Shokirjon o'g'li	
O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimini rivojlanishi: xronologik tahlil.....	484
Hasanov Habibullo	
Chorvachilikning mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati va uning rivojlanishi.....	488
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Tirkashev Farxod Mahmudovich, Sayfullayev Akbar Xoljigit o'g'li, Erkinov Samandar Maxmudovich	
O'zbekiston chorvachiligiga oid FAO ma'lumotlari haqida	493
Pardayeva Kamola	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq xaridorlar bilan tuziladigan shartnomalar asosida tushumni hisobga olishning ahamiyati	498
Norbekov Davron	
Paxtachilik klasterlarida ishlab chiqarishga ta'sir etuvchi omillarning tahlili	502
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Abduraxmonov Orifbek Odiljon o'g'li	

Raqamli iqtisodiyotning zamonamizdagi bugungi o'rne	506
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Zarmaxmatov Nomojjon Baxodir o'g'li	
Improving Cost Audit in Innovation Activities	510
Mustafoev is the son of Akbar Mustafa	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni mxs asosida transformatsiya qilish zaruriyati	514
Xolmurodov Otabek	
Klasterlarni tashkil etishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari va ularning mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rne	521
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Homidov Aslbek Otabek o'g'li, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li, Boltayev Diyorbek Omondurdi o'g'li	
Soliq imtiyozlarini nazariy asoslash va huquqiy tartibga solish	526
Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
Sug'urta shartnomalari va sug'urta majburiyatlari hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	531
Ochilov Ilyos Keldiyorovich	
Обеспечение привлекательности инвестиции коммерческих банков	537
Назаров Килич Холмурадович, Нафасов Шохрухбек Хошимович	
O'zbekistonda tashqi savdoning rivojlanishi va muammolari	539
Xudayberdiyev U.	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida mehnatga haq to'lashning nazariy jihatdan tashkiliy-iqtisodiy asoslari	542
Rajabov Navruzбек Azimjonovich, Toshmurodova Dilbar Muzaffar qizi	
Human Capital in Education	546
Ibragimov Mansur Mardonovich, Ergashev Olloyor	
Qishloq joylarida xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish hamda o'zini o'zi band qilish orqali ishsizlikni kamaytirishning nazariy asoslari	551
Jo'rayev Sherali Anor o'g'li, Abdikarimov Nazirbek Odil o'g'li, Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
Uchqora uzumi-mayizini yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish imkoniyatlari	555
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, Janibekov Faxriddin Beknazarovich	
Moliyaviy natijalarning tavsifini takomillashtirish	561
Yusupova Farizabonu Zarifovna	
Kambag'allik va uni qisqartirish yo'llari	564
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Do'stiyorov Mirabbos Erkin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi turmush darajasini oshirishda xizmat ko'rsatish sohasining ahamiyati	568
Xolmurodov Otabek	
O'zbekistonda aholi turmush darajasi va daromadlarining o'ziga xos xususiyatlari	570
Rajabov Navruzбек Azimjonovich, Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
SWOT-анализ конкурентоспособности национального туризма в Узбекистане в условиях преодоления последствий пандемии	574
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Abduzoirov Sarvarbek	
Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashda iqtisodiy samaradorlikni oshirishning ahamiyati	577
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, hamdamova Nasiba Ablakulovna	
Jahon iqtisodiyoti va xalqaro savdo munosabatlari	582
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Xo'jaqulov Inomjon Rustam o'g'li	
Xizmat ko'rsatish sohasini raqamli iqtisodiyot sharoitiga mos rivojlantirishning ayrim masalalari	586
Mirzayev Qulmamat Jonuzakovich, Sherzodova Diyora Sherzod qizi	
Turistik destinatsiyalarni rivojlantirish orqali turistik zonalarini takomillashtirish	589
Raxmonov Siyovush Turob ug'li, Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
Ivermektin, kloxantel, iversantapulus dori vositalarining marketing tahlili	592
Raxmadullayev Humoyun Rashid o'g'li, Farmonov Nizom, Salamov Ibroxim	
Цифровая оптимизация для экологической безопасности в агропромышленном комплексе	597
Юнусов Худайназар Бекназарович, Сафарова Лола Улмасовна	

Смысловой – системный анализ процессов обработки плодов и овощей энергии начального импульса.....	602
Курбанов Жамшед Маджидович, Курбонова Мадина Жамшедовна	
Формирования алгоритма расчета эффективности транспортно-логистической системы поставок грузов.....	605
Кубаев Улугбек	
Роль и потенциал севооборота в создании устойчивых и экологически чистых систем в сельском хозяйстве на основе цифровизации	611
Юнусов Худайназар Бекназарович, Сафарова Лола Улмасовна	
Qoramollar uchun ozuqa ratsionini tuzishda innovatsion yondashuv	617
Mavlyanov Majid Tuychiyevich	
Landshaft bog'dorchilikni rivojlantirishda autocad dasturining o'rni.....	624
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich	
Aniq qishloq xo'jaligida o'zgaruvchan me'yorlarni qo'llash	628
Akbarov Husan O'zbekxonovich, Bekzod Qudratov	
Raqamli iqtisodiyotda neyron tarmoqlaridan foydalanishning ahamiyati	634
Otoboyeva Aziza Shakirovna	
Iqtisodiy masalalarni tahlil qilish, me'yorlash, rejalashtirish, baholash hamda bashorat qilishda korrelyatsiya va regressiya usuli	637
Aktamova Vasila Uktamovna, Axtamova Umida O'ktam qizi	
Iqtisodiy ekonometrik modelni tuzish hamda avtokorrelyatsiya mavjudligini aniqlash	641
Raximov Abdulaxad Nematovich	
O'zbekistonda qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda agrovoltaiika texnologiyasini qo'llash istiqbollari	646
Berdiyev G'ayrat Ibragimovich, Eshpulatov Dostonbek Baxodir o'g'li, Malikova Sevinch Telman qizi	
Развитие системы цифровизации в сельском хозяйстве и в народной медицине	650
Рахмонов Фариз Зафаржонович, Мухиддинова Сабрина Мунисовна, Усманова Лайло Рахматуллаевна, Рахмонова Хабиба Нуруллаевна	
Raqamli iqtisodiyot fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik metodlar va virtual onlayn kurslardan foydalanish.....	653
Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich	
Qishloq xo'jaligini boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari	656
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	
Ekin maydonlari tuproqlarini tahlil qilish va boshqarishda sun'iy intellekt tizimlaridan foydalanishning o'rni..	660
Otoboyeva Aziza Shakirovna, Artikov Farxod Sayfiddinovich, Usanov Yoqub Dilmurod o'g'li	
О некоторых нестандартных способах решения иррациональных уравнений	664
Актамова Васида Уктамовна	
Корхоналарни тугатишнинг норматив ва ташкилий-услугий таъминотини такомиллаштириш	666
Дусмуратов Раджабай Давлатбаевич	
Юридик шахсларни тугатишнинг норматив-ҳуқуқий таъминоти.....	670
Давлетов Икрам Рахимберганович	
Саноат корхоналарида мулкый муносабатларни тартибга солишнинг илмий назарий асослари.....	674
Бобобеков Эргаш Абдумаликович	

MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI INNOVATSION-TEKNOLOGIYALARNING ROLI VA AHAMIYATI

Quliyev Begimqul Melikovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maishiy xizmatlar sohasini tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishda raqamli innovatsion-texnologiyalarni o'ri va tadbir etish yo'nalishlari tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: maishiy xizmat, samaradorlik, iqtisodiyot, unumdorlik, korxona, tadbirkorlik, raqobat, innovatsiya, texnologiya, raqamli iqtisodiyot.

Abstract: This article analyzes the role of digital innovative technologies and directions of application in the improvement of organizational-economic mechanisms of the field of household services.

Key words: household service, efficiency, economy, productivity, enterprise, entrepreneurship, competition, innovation, technology, digital economy.

Аннотация: В данной статье рассматриваются организационно-экономические услуги отрасли по совершенствованию цифровых инновационно-технологических механизмов и проведению анализа.

Ключевые слова: бытовые услуги, самодорлик, экономика, уникдорлик, предприятие, меры, конкуренция, инновации, технологии, цифровая экономика.

KIRISH

Maishiy xizmat ko'rsatish sohasi mamlakat milliy iqtisodiyotida xizmatlar tarmog'ining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. U mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida, xususan, ehtiyojlarini qondirishda, aholining turmush darajasi va sifatini oshirishda, davlat budjetini shakllantirishda munosib o'rin tutadi. Shu bilan bir qatorda, maishiy xizmat ko'rsatish sohasi ko'p tarmoqli va turli yo'nalishlarda faoliyat olib boruvchi sohadir. Ushbu soha milliy iqtisodiyotning boshqa sohalari bilan uzviy bog'langan bo'lib, ular bir-birining rivojlanishiga o'zaro ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Raqamli xizmatlar nazariyasi to'laligicha hali shakllanmagan davrda ammo ko'pchilik iqtisodchilar tomonidan ilmiy adabiyotlarda ularning nazariy qarashlarini uchratish mumkin. Masalan, "Postindustrial iqtisodiyot" (D.Bell), "Axborotlashgan iqtisodiyot" (O.Toffler), "Megaiqtisodiyot" (V.Kuvaldin), "Axborot va aloqaga asoslangan iqtisodiyot" (I.Niiniluto), "Texnoiqtisodiyot yoki raqamli iqtisodiyot" (B.Geyts), "Bilimlarga asoslangan iqtisodiyot" (D.Tapskott)¹ kabi ilmiy qarashlarini ilgari surishgan.

Ilmiy adabiyotlarda iqtisodchi olimlar tomonidan o'rganilayotgan muammoning yechimi o'ziga xos ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy yondashuvlar asosida izlanilishi hamda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning tarixiy rivojlantirish bosqichlaridan kelib chiqqan holda "mexanizm" tushunchasiga keltirilgan ta'riflarda uning mohiyatini talqin etishda turli xil yondashuvlarni kuzatish mumkin. Yuqorida nomlari zikr etilgan olimlar tomonidan keltirilgan ta'riflarda tizim "bir-biriga" ta'sir etuvchi funksional va ta'minlovchi tizimlar sifatidagi ikkita elementlar guruhi

¹ С.С. Гулямов, Р.Х. Аюпов, О.М. Абдуллаев, Г.Р. Балтабаева. Рақамли иқтисодиётда блокчейн технологиялар. –Т.: ТМИ, "Иқтисод-Молия" нашриёти, 2019, 8 бет.

tarzida namoyon bo'lib, ular "rejalashtirish va prognozlashtirish, ijtimoiy jarayonning tashkil etish, iqtisodiy rag'batlantirish, narxni shakllantirish, moliya-kredit mexanizmi" yoki "boshqaruv xarajatlar va natijalar hisobi hamda me'yorlashtirish, xo'jalik hisobi javobgarligi va moddiy rag'batlantirish, shuningdek, tashkiliy, resurs va axborot ta'minoti" kabi elementlardan tashkil topgan. Ammo maishiy xizmatlar sohasini rivojlantirishda raqamli innovatsion-texnologiyalarni o'rni va tadbir etish yo'nalishlari tahlil etilmagan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda analiz va sintez, induksiya va deduksiya, ko'p omilli va dinamik taqqoslash, davriylashtirish, iqtisodiy-matematik modellashirish usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish, aholi bandligi va ijtimoiy-iqtisodiy farovonligini oshirishga qaratilgan siyosatda izchillik bilan amalga oshirilayotgan islohotlar va tub o'zgarishlardan ko'zlangan bosh maqsad – mamlakatdagi aholi bandligini, turmush darajasi va sifatini oshirishdan iborat. Bunday ustuvor vazifani hal etishda mamlakatimizda maishiy xizmat ko'rsatish sohasining ham o'ziga xos o'rni bor. Maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish va tashkiliy – iqtisodiy mexanizmlarini takomillashirish, birinchi navbatda, ushbu sohaning bugungi holati va munosib rivojlanish tendensiyalarini chuqur tahlil qilishni, ushbu sohada mavjud bo'lgan muammolarni aniqlashni va ularning yechimlarini izlab topishni, mamlakatning mavjud ichki resurs va imkoniyatlarni belgilashni, kelajakda mamlakatda zamonaviy talab asosida yangi maishiy xizmat turlarini aniqlashni va ulardan unumli foydalanishni taqozo etadi. Shu maqsadlardan kelib chiqib, tadqiqotimizda maishiy xizmat ko'rsatish sohasining holati, real sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlarining miqdor va sifat o'zgarishini aks ettiruvchi raqamlar ilmiy tadqiqotlar asosida o'rganildi. Statistik ko'rsatkichlar tahlili asosida, asoslangan xulosalar chiqarish muhimdir. Biz tuzgan 1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, 2021-yil boshiga kelib O'zbekiston Respublikasi bo'yicha jami 80345,0 mlrd so'mlik xizmat ko'rsatilgan. Shundan qishloq joylarida jami 11758,1 mlrd so'mlik xizmat ko'rsatish hajmini tashkil etib respublikaga taqqoslaganda 14,6 foizini tashkil etgan. Bu ko'rsatkich qishloq joylarida xizmat ko'rsatish tarmoqlarining hajmi juda past ekanligini bildiradi.

1-jadval: O'zbekiston Respublikasi va Samarqand viloyatining xizmat ko'rsatish hajmi to'g'risida ma'lumot (mlrd.) so'mda (2022-yil boshida)²

№	Ko'rsatkichlar	O'zbekiston Respublikasi			Samarqand viloyati*		
		Jami	Shundan: qishloq joylarida		Jami	Shundan: qishloq joylarida	
			Jami	Ulushi, foizda		Jami	Ulushi, foizda
1	Jami xizmatlar hajmi	80345,0	11758,1	14,6	14 318,7	4 673,5	32,6
2	Savdo xizmatlari	21217,2	4187,9	19,7	4 202,0	1 468,7	34,9
3	Avtotransport xizmatlari	28840,3	5954,8	33,1	6851,4	3416,7	49,9
4	Moliyaviy xizmatlar	18057,0	2125,6	11,7	2 077,9	632,0	30,4
5	Axborot va aloqa xizmatlari	4864,0	15,6	0,3	698,8	3,6	0,5
6	Ta'lim xizmatlari	2870,8	228,7	7,9	736,7	80,6	10,9
7	Turar joy va umumiy ovqatlanish xizmatlari	2240,5	245,8	10,9	458,3	86,4	18,8
8	Ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	2054,3	216,8	10,5	324,5	114,9	35,4
9	Arxitektura, muhandislik tadqiqotlari, texnik sinov va tahlil sohasidagi xizmatlar	1639,8	317,8	19,3	296,9	73,9	24,8
10	Shaxsiy xizmatlar	1642,5	483,2	29,4	552,6	190,2	34,4
11	Ijara xizmatlari	1378,4	241,8	17,5	414,2	86,1	20,7
12	Sog'liqni saqlash xizmatlari	1129,0	159,0	14	225,3	37,0	16,4
13	Maishiy texnikalar va kompyuter ta'mirlar xizmatlari	1054,2	241,8	22,9	363,9	113,3	31,1
14	Boshqa xizmatlar	2630,7	229,7	8,7	482,7	73,4	15,2

* https://samstat.uz/uz/?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=306&id=1442&Itemid=1000000000000

2 Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика Қўмитаси маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилган

1-jadval ma'lumotlarini tahlilidan ko'rish mumkinki, Respublika ko'rsatkichiga taqqoslaganda qishloq joylaridagi eng yuqori ulush avtotransport xizmatlari (31,6 foiz) shaxsiy xizmatlar (29,4 foiz) maishiy texnikalar va kompyuter ta'mirlar xizmatlari (22,9 foiz)ni tashkil qiladi. Kelajakda mamlaktimizda asosan qishloq joylarida maishiy xizmat ko'rsatish tarmoqlarini rivojlantirmoqchi bo'lsak, aynan transport va axborot aloqa xizmat ko'rsatish tarmoqlarini rivojlantirmasdan bunga erishib bo'lmaydi. Sababi transport va axborot aloqa xizmatlari aynan barcha xizmat ko'rsatish sohaslarini xususan, raqamli iqtisodiyotni va innovatsion tizimni takomillashtiruvchi va bog'lovchi muhim infratuzilma tarmog'i hisoblanadi.

O'zbekistonda "Raqamli iqtisodiyot" atamasi milliy qonunchiligimizda yaqin yillardan beri qo'llanilmoqda. Raqamli iqtisodiyot respublikamizda qanday rivojlanmoqda, bu borada alohida olib borilgan tadqiqotchilarning xulosasiga ko'ra bizda Telegram botlaridan faol foydalanmoqdalar. Shuningdek, turli internet do'konlar, elektron to'lov tizimlari ham faol rivojlanib bormoqda. Demak, fuqarolarimiz elektron bitimlarni amalga oshirishga ishonayaptilar. Faqat hozirgi kungacha foydalanuvchilar katta xarajatlar talab qilmaydigan kichik bitimlarni amalga oshirmoqdalar, o'rtacha xarid hajmini oshirishga esa unchalik tayyor emaslar. Yaqin kelajakda yirik shartnomalar, moliyaviy operatsiyalarni raqamli texnologiyalar orqali amalga oshirishni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlashdan iborat.

Bu borada ishlar barcha rivojlangan davlatlarda 10–15 yil oldin boshlangan bo'lib, uni shakllantirishga allaqachon kirishgan. Biz ham jarayondan chetda qolmasligimiz zarur. Chunki biz globallashtirish, dunyo hamjamiyati bilan integratsiyaga tez kirishayotgan davlatlar qatoriga kiramiz.

Maishiy xizmat ko'rsatish sohasida raqamli iqtisodiyotni qo'llashning qulayliklari quyidagicha:

1. Maishiy xizmatlar sotib olish uchun xarajatlar kamayadi (masalan, oldindan televizorni yoki uyali mobil telefonlarga ta'mirlash xizmatlariga buyurtma berish).
2. Maishiy xizmatlar haqida ko'proq va tezroq ma'lumot olinadi.
3. Raqamli dunyodagi maishiy xizmatlarning jahon bozoriga chiqish imkoniyatlari katta bo'ladi.
4. Fidbek (iste'molchilar fikrini)ni tez olish hisobiga turmarshrutlar va xizmatlar jadal takomillashtiriladi.
5. Xizmat ko'rsatish tezroq, sifatliroq, qulayroq bo'ladi.

Shundan kelib chiqib, fikrimizcha, "Maishiy xizmat ko'rsatishda raqamli iqtisodiyot – yangi ishlab chiqiladigan yoki joriy qilinishi lozim bo'ladigan jarayon emas, innovatsion texnologiyalarni iste'molchilarni kundalik hayotiga joriy etish orqali mavjud maishiy xizmatlarni yangicha ko'rinishga o'tkazish", deganidir³. Bunga misol qilib hozirda dunyo maishiy xizmatidagi o'zgarishlarni olsa ham bo'ladi.

Bu borada maishiy xizmatlar sohasi infratuzilmasini shakllantirishda raqamli innovatsion texnologiyalardan foydalanishda eng avvalo so'nggi yillarda boshlangan ishlarni davom ettirishni ko'zda tutgan holda alohida e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan quyidagi yo'nalishni belgilab olish maqsadga muvofiq bo'lib, ular:

- zamonaviy texnologiyalarni maishiy xizmat avtotransport xizmatlarini olib kirish, talabni oqimni oshirish va diversifikatsiyalash uchun bir-birini o'zaro to'ldirib turuvchi innovatsion avtomobil transport xizmat tizimini rivojlantirish;
- amaliy axborot-ma'lumotnomalar orqali maishiy xizmat ko'rsatuvchi subyektlari bo'yicha, iste'molchilar uchun tizimni yaratish, smart-turizm maishiy xizmat texnologiyalarini tadbiq qilish, mobil uyali telefonlari, televizor, kir yuvish mashinalari ta'mirlash faoliyati samaradorligini oshirish;

Yuqoridagilardan kelib chiqiladigan bo'lsak, bizga qo'shni mamlakatlarda "Aqlli xizmat" raqamli platforma modelini yaratish ishlariga kirishib ketilganligi, yaqin kunlar ichida bu yo'nalishda kuchli raqobat yuzaga kelishidan dalolat beradi. Biz ham xorij mamlakatlar tajribasini sarhisob qilgan holda, maishiy xizmat ko'rsatishni raqamlashtirish elementlari va ushbu sohada o'zimizning "Sumsung" raqamli platforma modelini yaratishimiz kerak.

"Sumsung" raqamli platforma modeli elementlar va tamoyillarga tayangan holda ishlaydi. Platformaning ishlashi bo'yicha to'xtaladigan bo'lsak, quyidagi tamoyillarga tayanadi:

- maishiy xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlarning barcha bo'limlarni bir-biri bilan bog'lanishlarini maksimal ravishda avtomatlashtirish;
- ilmiy tadqiqot ishlarining ahamiyatini tushungan holda maksimal darajada sohani rivojlantirish uchun foydalanish;
- barcha quyi tizimlarni va bo'limlarni boshqarishning avtonom tizimi internetdan foydalangan holda boshqarishni amalga oshirish;
- maishiy xizmatning hayotiy siklining barcha bosqichlari, o'zaro ta'sir oqimlari orqali onlayn rejimida tartibga solinadigan, bir-biriga bog'langan yaxlit birlik shaklida funksional birliklar bilan ta'minlanishi kabilardir.

3 Муаллифининг туризмда рақамли иқтисодиётга берган таърифи.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maishiy xizmat sohasiga raqamli innovatsion-texnologiyalarni joriy qilish va uni rivojlantirish borasida xulosalarimiz quyidagilardan iborat:

1. Internet xizmatining “muammosiz” xizmatni ta’minlovchi asosiy elementlari – uchish, transfer, diagnostika, laminasiya keng tarqalgan. Ma’lumotlar almashish orqali iste’molchilar turli xil muammolarni oldini olish orqali, sarflanadigan vaqtni kamaytirishi mumkin.
3. Robotizasiya – odamlar uchun foydali bo’lgan va ular bilan ishlashga qodir bo’lgan botlarning robotlari tobora ko’proq hayotga kirib kelmoqda. Hozirda tozalash robotlari allaqachon maishiy texnikaning eng keng tarqalgan elementiga aylangan. Xodimlarga bo’lgan ehtiyojni kamaytirgan holda, ushbu uslub oilaviy mehmonxonalar biznesini olib borishni sezilarli darajada soddalashtirishi mumkin.
4. Ovoz texnologiyasidan (AQSh maishiy xizmat ko’rsatish tizimida qo’llanishi boshlangan “Alexa” ovozli yordamchi) foydalanish samarali bo’lib, xizmatlarni optimallashtirishga, ko’p jarayonlarni minimallashtirishga imkon beradi. Shu bois, hatto kichik biznes subyektlari masalan sataroshlar gender asosida “24 soat” ham mijozlarga kechayu-kunduz xizmat ko’rsatishi va til to’siqlarini bartaraf etishi mumkin.
5. Blokcheyn – “ishonchli raqamli muhit”ni yaratuvchi, bu buyurtmalar, rezervasiyalar va to’lovlarning ishonchligini sezilarli darajada oshiradi, ma’lumotlar va xizmatlarning ishonchligini, aniqligini ta’minlashi mumkin.

Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda respublikamiz maishiy xizmat ko’rsatish sohasiga ham “Sumsung” raqamli platforma modelini joriy qilish lozim. Sababi, maishiy xizmatlar rivojlangan davlatlar o’zlarining modellari ishlab chiqishga alloqachon kirishib ketgan. Agar biz ham o’z vaqtida bu o’zgarishlarga moslasha olmasak, mintaqadagi davlatlarning raqobatida yutqazishimiz mumkin.

Biz taklif qilayotgan “Sumsung” platforma modeli quyidagi element va tamoyillarni o’z ichiga olishi kerak:

- maishiy xizmat ko’rsatuvchi tashkilotlarni birlashtiruvchi yagona avtomatlashtirilgan tizimni ishga tushirish;
- maishiy xizmat ko’rsatish nomenklaturasi bo’yicha axborot uzatishni, reklama qilishni “Milliy brend” (Milliy brend ustidagi ishlarni jadallashtirish) ostida internet tizimi orqali amalga oshirish;
- sohadagi ilmiy tadqiqot ishlarining ahamiyatini oshirish (Samarqand iqtisodiyot va servis instituti) maqsadida turli sohadagi yetakchi mutaxassislarining izlanishlarini bir yo’nalishga birlashtirish;
- sohadagi barcha subyektlarning ichki boshqaruvini axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan keng foydalangan holda, avtomatlashtirilgan boshqaruvni amalga oshirish;
- milliy maishiy xizmatning hayotiy siklini uzaytirishga innovatsiyalarni keng joriy qilish borasida xizmat ko’rsatuvchi subyektlar imkoniyatlarini birlashtirish;
- maishiy xizmat iste’moli bilan onlayn aloqani doimiy ravishda nazorat qilib borish va qo’shimcha ma’lumotlarni uzatish texnologiyalarini takomillashtirishdan iboratdir.

Muxtasar aytganda maishiy xizmat ko’rsatish sohasida yuqori natijalarga erishish va sohaning kelajagini belgilash bugungi kunda raqamli innovatsion-texnologiyalarning imkoniyatlaridan foydalanishga bog’liq bo’lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. O’zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – Toshkent: O’zbekiston, 2023.
2. Sh.M.Mirziyoyev., Yangi O’zbekiston Strategiyasi. – T.: “O’zbekiston” nashriyoti, 2021. – 464 bet.
3. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 22 yanvardagi “2017–2021-yillarda O’zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo’nalishi bo’yicha Harakatlar strategiyasini “Faol tadbirkorlik, innovatsion g’oyalar va texnologiyalarni qo’llab-quvvatlash yili”da amalga oshirishga oid Davlat dasturi to’g’risida”gi PF–5308-sonli Farmoni. – Toshkent, 2018-y.
4. O’zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil 28 yanvardagi Oliy Majlisga Murojaatnomasi. // “Xalq so’zi” gazetasi, 2020-yil 30-yanvar.
5. M.Q.Pardayev, X.X.Abduraxmanov, M.A.Mahkamova va boshqalar. Raqamli iqtisodiyotning nazariy va amaliy masalalari. Monografiya. – T.: “Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi”, 2021. – 172 bet. – 10,75 b.t.
6. Jo’rayev T.T. Iqtisodiyot nazariyasi. O’quv qo’llanma. T.: “Fan va texnologiya” nashriyoti, 2017. – 688 bet.
6. S.S.Gulyamov, R.H.Ayupov, O.M.Abdullayev, G.R.Baltabayeva. Raqamli iqtisodiyotda blokcheyn texnologiyalar. – T.: TMI, “Iqtisod-Moliya” nashriyoti, 2019, 8-bet.
7. M.Q.Pardayev, O.M.Pardayev, A.N.Xoliqulov, S.A. Babanazarova Raqobatbardoshlikni mustahkamlashda klaster va sinergetik samaradorlik tahlili. /O’quv qo’llanma/ – Samarqand.: “FAN BULOG’I” nashriyoti, SamISI, 2022. – 212-bet.
8. Pardayev M.Q. Iqtisodiy tahlil nazariyasi. Darslik. 2-nashr. – T.: “Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi”, 2021. – 145-bet.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Alfraganus universiteti dotsenti, i.f.f.d. (PhD) Fayziyev Oybek Raximovichning umumiy tahriri ostida nashrga tayyorlandi.

O'zbek tili muharriri: Ulug'bek Eshmuradov

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Rus tili muharriri: Abdimo'min Alikulov, i.f.d., professor

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Bobur Ochilov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027
Topshirildi: 10.04.2024-yil. Nashrga ruxsat etildi: 19.04.2024-yil.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro‘yxatdan
o‘tkazilgan.